

24 sierpnia odbyło się zdalne posiedzenie Zespołu do Spraw Energii Klimatu i Środowiska Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu. O czym dyskutowano i jakie były jego ustalenia?

Obrady zespołu trwały ponad 3 godziny. W ich trakcie poruszono tematy projektów kilkudziesięciu rozporządzeń, kilku ustaw, a także kwestii narastającego kryzysu energetycznego i sytuacji na Odrze.

Posiedzenie rozpoczęło się od omówienia projektu ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw. Uwagi zgłosiło kilka urzędów marszałkowskich, ale nie zostały one uwzględnione przez stronę rządową. Ostatecznie zespół przyjął projekt, z zastrzeżeniem dotyczącym kosztów sporządzania dokumentacji określonej w przepisach – temat ten ma być omówiony na posiedzeniu Komisji Wspólnej.

Przy braku uwag został pozytywnie zaopiniowany projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji. Pułap stężenia ekspozycji jest standardem jakości powietrza i oznacza poziom substancji w powietrzu wyznaczony na podstawie wartości krajowego wskaźnika średniego narażenia, w celu ograniczenia szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi, który ma być osiągnięty w określonym terminie. Obliczeń dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Spora dyskusji wzbudziła kwestia projektowanego rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania. W ocenie strony samorządowej nie było jasne, czy strategiczne mapy hałasu (SMH), które zostały już sporządzone bez uwzględnienia nowowprowadzanych rozporządzeniem wskaźników zdrowotnych, będą musiały być zaktualizowane już w najbliższym czasie czy jednak w perspektywie 5-letniej jak tego wymaga ustawa prawo ochrony środowiska. Jeśli tak, to jakie będą to koszty, skoro sporządzanie SMH wiąże się z wydatkami rządu kilkudziesięciu albo kilkuset tysięcy złotych, gdy tymczasem w OSR stwierdzono, że odbędzie się to bez kosztów dla podmiotów zobowiązanych. Problem wyniknął z tego, że implementacja dyrektywy wprowadzającej wskaźniki z rozporządzenia, została dokonana w połowie czerwca tego roku, podczas gdy mapy miano sporządzić do końca tego samego miesiąca. Podmioty zobowiązane miały więc tylko 2 tygodnie na uwzględnienie w projektowanych mapach tych wskaźników.

Przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska twierdzili, że nie otrzymali informacji o kosztach sporządzania map. Próbowano też zrzucić na podmioty zobowiązane nieuwzględnienie wskaźników mimo wysyłania informacji i pism przed wdrożeniem dyrektywy. Przedstawiciele Związku Powiatów Polskich zauważyli, że okólnik czy pismo z prośbą nie stanowi źródła prawa, więc SMH nie musiały przed tą datą uwzględniać tych konkretnych wskaźników. GIOŚ przedstawił w tym kontekście wyliczenia - sporządzono 117 SMH, z czego większość, bo 65 uwzględnia dodawane rozporządzeniem wskaźniki; brak danych, które SMH zostały sporządzone przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, która kazała uwzględniać dyrektywę. GIOŚ zobowiązał się jednocześnie, że wszystkie podmioty, które dostarczyły mapy bez nowych wskaźników otrzymają informację z prośbą o ich uzupełnienie. Raport z map ma być sporządzony dla Komisji Europejskiej do końca grudnia 2022 r.

Przedstawiciel ZPP wniósł w takim razie o możliwość sfinansowania przez państwo ewentualnych uzupełnień map, zwłaszcza tych podmiotów, które sporządziły mapy przed 15 czerwca 2022 r. Sprawa ma stanąć na Komisji Wspólnej.

Następnie zespół przyjął z pozytywną oceną projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem oraz projekt rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie udzielania pomocy na zieloną transformację miast w ramach planu rozwojowego.

Pozytywnie zaopiniowano także dwa projekty planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy dwóch największych rzek – Wisły i Odry. Przy tej drugiej pytano czy zapowiadana w związku z katastrofą ekologiczną specustawa nie wpłynie na treść programu, przez co będzie on musiał być aktualizowany lub zmieniany, ale urzędnicy rządowi stwierdzili, że projekty nie będą się krzyżować i specustawa będzie z programem komplementarna.

Zespół zaopiniował pozytywnie także projekty rozporządzeń w sprawie granic portów morskich – w Świnoujściu, Kątach Rybackich i Krynicy Morskiej. Pozytywnie zaopiniowano także transe kilkudziesięciu rozporządzeń ustanawiających lub aktualizujących specjalne obszary ochrony siedlisk.

Wstępnie omówiono też projekt ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw. Sporo uwag, w kontekście transpozycji stosownej dyrektywy, przekazali przedstawiciele Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich. Ponieważ ministerstwo nie oczekiwało jeszcze na opinię zespołu ani samej Komisji Wspólnej oraz oczekuje na pisemne uwagi lub propozycje, ustalono, że we wrześniu w ministerstwie klimatu lub ministerstwie infrastruktury będzie zorganizowane specjalne spotkanie poświęcone wyłącznie tematowi tej ustawy.

Następnie poruszono temat wsparcia ze strony rządu dla samorządów i obywateli w kontekście cen energii. Samorządowcy zwracali uwagę, że rosnące koszty ogrzewania, prądu oraz ogólna inflacja drenują budżety jednostek samorządu terytorialnego i ich zakładów. Ministerstwo Klimatu przedstawiło założenia tzw. ustawy ciepłowniczej – wsparcie w formie dodatków, wzorowanych na dodatku węglowym, mają otrzymać osoby ogrzewające dom pelletem, drewnem, olejem opałowym i LPG. Rekompensaty mają otrzymać przedsiębiorstwa energetyczne wytwarzające i dostarczające ciepło (wsparcie tzw. ciepła systemowego). Dodatkami zostaną objęte też tzw. podmioty wrażliwe (np. szkoły, noclegownie, archiwa). Wysokość wsparcia dla podmiotów wrażliwych ma być wyceniana na podstawie wzoru na bazie zakładanej średniej rocznego kosztu zakupu paliwa wykorzystywanego na potrzeby ogrzewania w 2022 i średniej rocznej kosztów zakupu z poprzednich dwóch lat i pomnożonej razy 0,4. Strona samorządowa zwróciła uwagę, że może to być zaniżona kwota w stosunku do rzeczywistych potrzeb, ze względu na to, że w 2020 r. zużycie energii było mniejsze z powodu epidemii i pracy/nauki zdalnej. Strona rządowa odpowiedziała, że dodatkowe wsparcie przez gminy może być wykonane z dodatkowych pieniędzy jakie planowane są do przekazania samorządom. Strona samorządowa zwróciła uwagę, że nie zna jeszcze szczegółów zapowiedzianego wsparcia.

Na koniec pokrótce poruszono temat katastrofy ekologicznej w Odrze. Jak poinformowano uczestników, obecnie wszystko wskazuje na to, że główną przyczyną jest występowanie złotowiciowców (tzw. złotych alg), jednakże hipoteza ta jest weryfikowana. Po raz kolejny zapowiedziano specustawę dotyczącą działań naprawczych oraz odszkodowań, która ma wyjść w ciągu dwóch miesięcy z Ministerstwa Infrastruktury.